

DE INKTAAP ALS COOLE LITERATUURPRIJS: EEN PROEVE VAN HAPPY PEOPLE READING MANAGEMENT (HPRM)

Janien Benaets & Chris De Commer

---

1 Inleiding

In maart 2002 ging de eerste Inktaap naar *Geheime kamers* van Jeroen Brouwers. Ja, Jeroen Brouwers, hij weet immers zeer goed hoe dat moet, boeken schrijven. En was die Inktaap nu de zesde of de zevende prijs voor *Geheime kamers*? Wedden dat de auteur zelf de tel is kwijtgeraakt met zoveel kletterend goud, brons (en zelfs plastic!) onder zijn bed?!¹ De gerenommeerde schrijver verstaat zijn kunst zeer goed, maar ook de jonge lezer weet van wanten. Kiezen en keuren: doet het jonge lid van een middelbarescholengjury dat niet even gedreven en met evenwaardige criteria en funderingen als zijn professionele voorbeelden?

Een vrolijke bende van meer dan duizend jongeren kon dus Brouwers' meesterschap ervaren en beoordelen als juryleden van De inktaap, het nieuwe leesbevorderingsproject voor jongeren in Vlaanderen en Nederland. Yes, De inktaap goes international. En hoewel deze promotekst uit Vlaams onderwijsperspectief² is ingegeven, wil het zeker geen afbreuk doen aan de mogelijkheden, de werking en effecten van het geheel, en een ruime blik bewaren.

De nieuwste jongerenjury is een initiatief van de Nederlandse Taalunie, de Canon-Cultuurcel (Onderwijs) en de administratie Cultuur van het departement WVC van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, en de Nederlandse Stichting Lezen. De productiehuisen Villanella Antwerpen en BulkBoek Amsterdam nodigen scholen uit een jury te vormen van een vijftiental leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs in Vlaanderen (aso, tso, kso en bso) en van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in Nederland. De jury leest vier genomineerde romans, een speciale selectie van winnaars en genomineerden van de grote literatuurprijzen van het jaar: de Gouden Uil, de Libris en de AKO.

---

1 www.jeroenbrouwers.nl

2 Op uitnodiging van Majo de Saedeleer, directeur Stichting Lezen Vlaanderen, waarvoor dank.

Spannend leesgoed dus, want in de media én van hoogste kwaliteit. Mooi meegenomen. Daarbovenop mag een Nederlandse jury in 2003 een eigen kandidaat-winnaar voordragen.³ Maar dat is niet alles, de Inktaap heeft nog veel meer troeven. Blijft u dus lezen.

Zowel leraren als jongeren, ze keren tevreden terug. Want wat heeft die Inktaap allemaal niet voor ze in petto? Gratis drie exemplaren van de vier nominaties, een juryhandleiding, een website met forum, interviews, tips en achtergrondmateriaal, een wedstrijd met boekenbonnen, voor elke deelnemer een uitnodiging voor het cultuurfestival De Nachten (met Inktaap-special) en zeker niet te missen, de keineige prijsuitreiking in de slotmanifestatie (please, your votes), in 2002 in het Concertgebouw Brugge, in 2003 in Dordrecht. Meer moet dat niet zijn om een lezer te strikken, toch?

Een ruw geschetst historiekje a.h.v. anekdotisch materiaal mag een vlugge inkijk geven in het organisatorisch en didactisch ontwerp van een jongerenjury. Meteen worden de indicatoren zichtbaar die deze vorm van leesbevorderen altijd al zijn sterke impact hebben gegeven: reading talk tot over de grenzen van het eigen lesje/ klasje/schooltje, de mediatisering, de actieve deelname aan het culturele leven vandaag. Hoe het project zijn inbedding in de literatuurles kan vinden en het leesportfolio kan vervangen of aanvullen, krijgt zijn beslag in de didactische uitwerking.

2 Hoe de Jonge Gouden Uil evolueerde tot Inktaap in anekdoten

1996 Het proefproject De jonge Gouden Uil

Eerst was er De jonge Gouden Uil. In 1996 nam hij de vorm aan van een Vlaams proefproject in het kader van de leesbevorderingsplannen van de toenmalige minister van Cultuur Luc Martens.

We droomden al jarenlang van een jongerenjury, hoorden de minister op de Boekenbeurs 1995, en vroegen het hem op de man af: krijgen we de middelen om op school eens een échte jongerenprijs voor literatuur te organiseren? En aldus geschiedde: op de trein Brussel-Antwerpen, direct na de eerste vergadering met minister Martens, ontwierpen we de allereerste 'officiële' (door de overheid

---

3 www.inktaap.com.

mogelijk gemaakte) jongerenprijs in Vlaanderen. We doopten het proefproject De jonge Gouden Uil, want het zou gelieerd zijn aan de grootste commerciële prijs voor Nederlandstalige literatuur in Vlaanderen, de Gouden Uil. Parallel met de Gouden Uil las een 50-koppige jury uit het toenmalige Mater Dei-Instituut Merksem de genomineerde boeken. Kabinetsmedewerker Jooris Van Hulle kwam poolshoogte nemen, de minister hield een schoollezing over zijn favoriete lectuur, juryvoorzitter van de Gouden Uil Fictie Jos Borré werd uitgenodigd voor een confrontatie. Direct na de Gouden Uil waren twee winnaars in de klas te gast: Guido Van Heulendonk (fictie) en uitgever Leo De Haes van de winnende *Masereel*-biografie door Joris Van Parys.

Ondertussen had collega Annelies Van Hulle met haar klas uit Brussel een gelijkaardige jury georganiseerd. Een afvaardiging van beide schooljury's kwam even aan het woord in de BRTN-laatavonduitzending over de Gouden Uil Fictie.

Op de cultuurpagina's van *Gazet van Antwerpen* werd de winnaar bekendgemaakt: er verscheen een kort bericht over de prijs voor Jan Brokken. Meer mediabelangstelling had de jongerenpersconferentie niet gekregen. Nee, de wereld lag (en ligt) niet echt wakker van het boekenoordeel van jonge mensen.

1997-1999 De jonge Gouden Uil

Het proefproject ging model staan voor de door de officiële instanties⁴ opgezette Jonge Gouden Uil (JGU), die vanaf 1997 zijn vleugels mocht uitslaan over zowel Nederlandse als Vlaamse scholen. Het Antwerpse impresariaat Behoud de Begeerte van Luc Coorevits en het Nederlandse Bulkboek's Dag van de Literatuur traden als organisatoren op.

Wie won in 1997? Renate Dorrestein met *Verborgene gebreken* op de spetterende Literaturodag van BulkBoek in Den Haag, waar de JGU een eervolle plaats kreeg in een vuurwerk van literatuurevents bijgewoond door meer dan 7000 aanwezigen, aanstormend jong (lees)volk. Het slotdebat ging in een Nederlands-Vlaamse juryvergadering onder de vleugels van de Nederlandse Taalunie. Boekenpaus Michaël Zeeman modereerde een talkshow met JGU-juryleden. Hij was onder de indruk van hun literaire competentie. Majo de Saedeleer sprak namens productiehuis Behoud de Begeerte haar bewondering uit voor het niveau van de gesprekken.

---

4 Zie inleiding.

De prijsuitreiking vond plaats in het PSK Brussel tijdens een lezersfeest met brassband, broodjeslunch en muziekgroep in aanwezigheid van de winnaar en genomineerde coryfeeën als Hugo Claus, Benno Barnard en Bart Moeyaert. Ze werden vlotjes ten tonele gevoerd door Chantal Pattyn van Studio Brussel. In de tv-uitzending van de prijsuitreiking mochten enkele jonge juryleden in de marge 'een zegje doen'. "Betty Mellaerts en Jan Van Rompaey getuigden van onwetendheid en minachting toen ze de JGU-juryleden interviewden."⁵ In de kranten was er enige weerklank...

In 1998 was het feest in het Vlaams Parlement. Ook in de categorie non-fictie was de JGU actief: Leonard Blussé haalde het met "een koloniaal huwelijksdrama". Hogeschoolstudenten jureerden de kinder- en jeugdboeken. Voor de loopmicro konden JGU'ers hun vragen op de aanwezige auteurs afschieten. Bij de uitreiking van de échte Gouden Uilen was op tv (yes!) ook een streepje jong lezen gemonteerd...

Er werden JGU-promofilms verspreid in de tijd toen Geerten Meijning kwam met *Tussen mes en keel* (1999), en Peter Verhelst met zijn b(r)oeiende *Tongkat* (2000), een echte publiekslieveling. De eer om die prijs uit te reiken ging niet naar de jury, maar naar minister van Cultuur Bert Anciaux. Mediabewust beklom hij het podium met kindjelief aan de hand, overhandigde de prijs, een kunstwerk, en nam de bloemen in ontvangst. De jury zat in de zaal van de Singel, keek toe en applaudisseerde. De onderwijsminister liet zich verontschuldigen. Tja, de JGU was niet alleen de zaak geworden van Cultuur, ook Onderwijs deed mee een duit in het zakje.

2001? De bevoegde ministers smeedden nieuwe plannen, de Jonge Gouden Uil verdween. Maar vurige literatuurliefebbers/ leesbevorderaars hadden er iets op gevonden...

2001 Het Gouden Uilskuiken

Surf naar www.jeroenbrouwers.be en kijk: *Geheime kamers* won in 2001 warempel niet enkel de Gouden Uil, maar een dag voordien reeds het Gouden Uilskuiken. Uit pure dwarsigheid lieten we het lekkere diertje uit de as van de ter ziele gegane Jonge Gouden Uil verrijzen, in samenwerking met een vijftal zeer leesgrage Vlaamse scholen (uit Dendermonde, Brussel, Lier, Sint-Niklaas) en met de hulp van

---

5 Van Bavel, M., J. Benaets & C. De Commer, *Evaluatieverslag voor de Nederlandse Taalunie*, 1997.

plaatselijke openbare bibliotheken.⁶ Niet mis te verstaan: het was een ‘lekker’ dier, lees even mee bij Eva Berghmans in *De Standaard*.⁷

Nog voor het Gouden Uikskijken in al zijn glorie in *De Standaard* verscheen, werd het heuglijke nieuws van de overwinning van Jeroen Brouwers wereldwijd verspreid door het agentschap Belga. Enkele uren later zat het Kijken online op *Gazet van Antwerpen*. Zo straf, zo écht had een jongerenjury het spel nog nooit kunnen spelen. Het Kijken had de wereld veroverd!

Juryleden brachten de winnaar telefonisch op de hoogte. Ben je mal, een plasticen uikskijken gevuld met popcorn? Misplaatste grap? Hoe gedurfd: de grote Brouwers storen! Niks geen geld,... en de media? Blij met onze Prijs? Helemaal niet, wél verstoord. Teleurstelling alom: arrogantie, ach.⁸ Toch maar beter Josse De Pauw bekroond of Marjolein Drenth...?!

2002 – 2003 De inktap eerste en tweede editie

De jongerenjury wordt vervolgd. Ga terug naar de inleiding en lees daarna verder onder 2.

3 De jongerenschaduwjury van de Generale Bank Literatuurprijs (1998-2000)

Om de uitreiking van de Generale Bank Literatuurprijs op te frissen, werkte de Nederlandse televisie voor het VPRO-programma *De Plantage* enkele jaren met een ‘schaduwjury’ van jongeren (16-18 jaar). Met deze jaarlijks wisselende, exclusieve jury maken we een zijsprongetje in de geschiedenis.

De jury werd evenwichtig samengesteld uit drie Nederlandse en drie Vlaamse m/v op uitnodiging van redacteur en recensent Alle Lansu. Op drie weken tijd moesten de zes nominaties (roman en essay) gelezen en ernstig beoordeeld. De boeken werden per koerier aan huis bezorgd. De dag van de prijsuitreiking werd er in

---

6 Dank aan Myriam Paquet, Koen De Blaiser, Annelies Van Hulle, Anita Camps en An Schatteman.

7 Berghmans, E., “Jongeren gaan ondergronds”, In: *De Standaard*, 26 maart 2001.

8 Eva Berghmans troostend na interview met Brouwers: “Hij was wel degelijk blij met dat kijken (...)”, e-mail, 25 maart 2001.

Amsterdam urenlang gejureerd, tot aan de voorbereiding van de live-uitzending gepresenteerd door Hanneke Groenteman. De jongerenjury kreeg een evenwaardige plaats naast de 'officiële' en de auteurs.

Nooit eerder en nooit nadien werden jongeren met dezelfde 'honneurs' als een professionele jury ontvangen en 'gesoigneerd' als in de Generale Bank Literatuurprijs.⁹ Van high tea tot feestelijk banket, in gewaardeerd contact met zowel critici als organisatoren als schrijvers als uitgevers als juryvoorzitters als journalisten als programmamakers,... De jongeren waren niet alleen over de winnende werken in de wolken. Dat ze als volwaardige spelers konden meepraten en meedoen! Super. Het tv-programma gaf hen ruim zendtijd, het Vlaamse jurylid Hilal Taplak verscheen met de hulp van cultuurredactrice Martine Cuyt op de societypagina van *Gazet van Antwerpen*.¹⁰

Ook mooie (media)liedjes voor jonge lezers blijven niet duren... Generale Bank Literatuurprijs werd terug AKO Literatuurprijs, tv-programma's stopten, de schaduwjury werd opgeheven.

4 Van proefproject naar Inktaap in didactieken

4.1 *Wat werd overgenomen van of lijkt geïnspireerd op het proefproject Jonge Gouden Uil en hoe blijft de prijs – ook al is de uil een aap geworden – daarop inspelen?*

- De benadering van het jonge jurylid als volwaardige partner en actor in het culturele evenement van de prijs. Dat blijkt uit de hele benadering van de lezende jongere. En op de slotdag kan iedere deelnemer discussiëren over lezen of over bepaalde boeken.
- De praktische organisatie met het boekroulatiesysteem. We krijgen immers maar vijftien boeken en elk jurylid moet elk boek hebben gelezen. Dat betekent grondig plannen van het doorgeefstelsel.
- Het betrekken van zoveel mogelijk jongeren bij de prijs door niet-juryleden assisterende taken te geven: ze verzamelen recensies en gegevens rond de literaire prijzen.

---

9 Verstegen & Stigter Amsterdam.

10 Cuyt, M., "Verbeelding aan de macht", in: *Gazet van Antwerpen*, 26 oktober 1998.

Elkaars leesplezier

We vertrekken van de concrete leeservaringen (die ze al dan niet al hebben uitgeschreven in hun juryverslag). Op de eerste vergaderingen heeft iedereen maar één boek gelezen, maar niet hetzelfde. De jongeren willen elkaars leesplezier niet vergallen door het einde al te verklappen of de climax uit te leggen. Ze stimuleren elkaar in het lezen en in het creatief denken tijdens het lezen.

Leiden van de reading talk

Dat proberen we te doen zoals Aidan Chambers en Joop Dirksen dat propageren. Iedere leesbegeleider herkent opmerkingen als 'Ik geraakte niet verder. Het was oersaai' en 'Ik heb nu echt geen tijd meer om het boek uit te lezen.' De jongeren mogen erop vertrouwen dat ze dat kunnen zeggen. Maar de discussie mag daar niet stoppen. Er komen extra vragen als: 'Waar knap je op af?' 'Hoe zit dat bij de andere leden?' 'Wie zou dat wél goed vinden?' 'Wie is het doelpubliek?', 'Is saai een gebrek aan spanning? Of aan sfeer?' 'Wat is het belang van identificatie?'. In ieders leesrepertoire vinden we voorbeelden van geslaagde spanningsopbouw, sfeerschepping, inlevingsmogelijkheden. Zo stimuleren we het helder formuleren van de leesbeleving. Vindt het boek echt geen genade, dan vragen we het boek neer te sabelen met deskundigheid.

Een andere vuistregel is dat we de lezers echt kennen. Zo kunnen we ze ook heel persoonlijk benaderen: "Ik weet al dat een boek snel moet gaan voor jou, is het daarom dat je zo oordeelt over dit boek?" en "Kun je het boek vergelijken met ... (een boek dat ze hebben gelezen)?"

4.2.2 Structurele analyse

Hier hebben we het over personages, tijd, ruimte, vertelstandpunt, opbouwen stijl. De volgorde is bewust van gemakkelijk naar moeilijk bespreekbaar gehouden. We hopen dat de literatuurlessen de jongeren voldoende begrippen om over literatuur te praten hebben bijgebracht. Het gemakkelijkste vertrekpunt is 'personages': zijn ze sympathiek? Interessante mensen? Of: Leer je in dat personage een karakter kennen dat je nooit in het echte leven zou leren kennen? Het moeilijkst zijn de stijl en de opbouw. Die laten we voor het laatst en soms komt die niet ter sprake. Bedoeling van de structurele analyse moet zijn: 1) relevant voor dat boek en 2) welk effect heeft die structuur op jou?

- De inbedding van de prijs in een mediatieke context. Lezen en oordelen zijn niet meer 'doen alsof voor de punten', maar vormen een bezigheid die ook de pers, de genomineerde auteurs en professionele recensenten interesseert. De prijs biedt de kans om live in contact te komen met auteurs en andere belangrijke boekenmensen.
- Het werken met de prijs als een multitaskonderneming, die vak- en vakoverstijgende kennis en vaardigheden traint, conform de einddoelen en leerplannen.
- De juryhandleiding, die nog altijd vier stappen voorziet: leesbeleving, structuuranalyse, puntentoekenning en gefundeerd oordeel. Over die stappen willen we het verder hebben.

4.2 De juryhandleiding

4.2.1 Leesbeleving

Ik als lezer

De jury is de laatste jaren samengesteld uit verschillende klassen, zowel van tso als aso. Het is dus belangrijk dat ze elkaar leren kennen en waarderen als lezer. We laten hen vertellen over hun leesomgeving thuis: waar lezen ze? wanneer? wat gebeurt er als ze zo geboeid aan het lezen zijn dat ze blijven verderlezen? Hoeveel bladzijden moeten ze lezen voor ze een boek veroordelen of besluiten het verder te lezen? Ook de leraar vertelt enthousiast over leuke leesbelevissen. Zo merken ze dat iedereen een beetje verschilt in leesvoorkeuren in leesgewoontes en dat dit niet direct iets te maken heeft met zijn studierichting. De juryleden krijgen respect voor elkaar en voor zichzelf. Tenslotte vormen ze samen dé jury van onze school en die gaat het doen: een prijs toekennen en een stem laten horen.

Logistieke omkadering

We zorgen voor koffie, thee, koekjes of cake bij de juryvergaderingen. Onze vergaderingen hebben plaats tijdens de middagpauze. De slotjurering gebeurt tijdens de lesuren. De directie betaalt de verplaatsing naar de slotdag of we proberen de kosten met sponsorgeld te dekken. Dat alles geeft de juryleden een speciaal 'statuut', dat onderscheidt hen van de anderen. We willen onze lezers belonen voor hun leesarbeid door hen te verwennen.

4.2.3 Punten geven

Dat doen de leerlingen graag. Het is het sterke punt van de jurering. De gespreksleider moet wijzen op inconsequenties: 'Je vond dat goed, toch geef je maar vijf punten?' De moeilijkheid voor de leerlingen is dat ze al gauw op alles beginnen vuren, als één aspect van het boek hun erg stoort, ook al hebben ze geen concrete argumenten. Dat beseffen betekent bewustere lezers worden.

4.2.4 Een gefundeerd eindoordeel

Als de juryleden hun reacties op het vorige samenvatten, resulteert dat in een beargumenteerd eindoordeel, waaruit wij zonder moeite een juryverslag kunnen putten.

5 FAQ's over de Inktaap

5.1 *Is de Inktaap een leesbevorderend project?*

JA: we pikken de potentiële levenslange lezers eruit en zetten hen meteen in de literaire actualiteit. Ze vormen zichzelf als lezer door erover te praten.

JA: de twijfellezers raken geboeid door het enthousiasme van de juryleden en door de media-aandacht. Het feit dat ze, als service voor de juryleden, alles rond de prijzen de boeken verzamelen, maakt hen betrokken en nieuwsgierig.

JA: de niet-lezers worden geconfronteerd met lezende en toch normale leeftijdgenoten. Lezen krijgt een cooler imago.

JA: de hele klas doet mee aan de pronostiek. Elke leerling brengt zijn stem uit op basis van argumenten die ze uit recensies halen. Elk boek krijgt punten mét verantwoording. Dat 'waarom' raakt hun ervaringen met hun eigen leesrepertoire. Ook dat werkt leesstimulerend.

5.2 *Hoe kader je/ integreer je de Inktaap in de (literatuur)les?*

Gemakkelijk. Is de Inktaap immers geen multitaskonderneming? (zie 3.1, 6) Natuurlijk zijn er de beproefde lesrecepten over literaire kritiek, zoals: hoe komen long- en shortlists tot stand? Hoe worden de nominaties in de persberichten gepromoot/ in de pers onthaald? Wat zijn de criteria van de jury's? Wat zijn de

kenmerken van een recensie? Hoeschrijf je een juryrapport? Promoot je favoriet(en) in de juryvergadering. Doe mee aan de Publieksprijs,...

Vanzelfsprekend kunnen de leesverslagen (3.2) mee in het leesportfolio.

Er is meer als we de prijs kaderen in de brede boekenwereld. We zetten met de volgende taken vijf deuren open op thema's en werkvormen die oriënteren en voorbereiden op en doen reflecteren over het toekennen van een literaire prijs.

Taak 1 Mediaspotting van literatuurprijzen ¹¹

In de persoonlijke literactua-map (oktober-november) komt een vaste rubriek Literatuurprijzen. De Boekenbeurs voor Vlaanderen biedt kansen tot live ontmoetingen met prijswinnaars (Debuutprijs, Hercule-Poirotprijs,...). Eind november is er een rapporteringsronde in de klas. Fantastisch, wat op korte tijd zomaar de les binnenrolt aan beetgare informatie.

Een variant op de klassieke rapportering is de leerlingen zelf een quiz te laten opstellen die in een andere klas gespeeld wordt.

Eigenlijk starten we met mediaspotting al op de eerste schooldag met een Big Test: een zoekopdracht over de brede actua, waarin literatuur steevast een aandeel heeft. ¹²

Taak 2 Winners en Losers: een auteursenquête

Neem contact met een prijswinnaar/ een verliezer/ een bestsellerauteur die nog nooit een grote commerciële prijs won en vraag m/v naar zijn/ haar 'interesse' voor een jongerenprijs als de Inktaap. Verzamel zoveel mogelijk adressen en reacties en sorteer ze met de correspondentie IN/UIT en het logboek van telefoongesprekken in een (groeps)enquête-portfolio.

In een klassikaal enquêterapport verwerken we de auteursreacties. We leggen de conclusies voor aan een debutant die nog niet in de prijzen viel of een winnaar van een debuutprijs: nodig Christophe Vekeman, Jef Aerts, Bart Koubaa of David Van Reybrouck uit (dames ook toegelaten). ¹³

---

11 De Commer, C. & J. Benaets (1999), 'Mediaspotting van literatuur. Een leesbevorderingsdidactiek'. In: Rita Rymenans & Hugo de Jonghe, *Het Schoolvak Nederlands, Verslag van de twaalfde conferentie*. Beigem/Amsterdam: Stichting Conferenties Het Schoolvak Nederlands, p. 109-116.

12 Big Joma Test, september 2002: Hemmerechts genomineerd, Mulisch (75) in Duitsland onderscheiden, Joyce in vertaling,...

13 Enquête 5&6 EMTWE JOMA Merksem 2002: Jeroen Brouwers (webredactie), Kristien Hemmerechts (mails/chat met Sylvie Meyers, Bart Moeyaert, David Van Reybrouck en uitgeverij Meulenhoff).

- Taak 3 “Ik doe niet meer mee”
De titel is die van het essay van Jeroen Brouwers, een uitwerking van zijn beruchte toespraak bij de uitreiking van de Gouden Uil 2002.¹⁴ We gaan op zoek naar ‘weigeraars’ van literaire prijzen en onderzoeken hun argumenten om de prijs te weigeren of niet persoonlijk in ontvangst te nemen. We vergelijken bv. de argumentatie van Brouwers met die van Frida Vogels die de Libris Literatuurprijs 1994 niet zelf in ontvangst wou nemen¹⁵: een hartig hapje literatuursociologie.
- Taak 4 Tv-programma’s en debat over literaire prijzen en over de artistieke elite
We bekijken de Canvas-programma’s *Trommels en trompetten* met Marc Reynebeau over literaire prijzen en over de artistieke elite, en *Nachtwacht* met Jan Leyers over hoge en lage cultuur voor de jeugd (Het Paleis vs. Samson en Studio 100). Uitgerust met een begrippen-apparaat, een terminologie en denkroutebeschrijvingen zijn we klaar voor ons eigen (jongerenlagerhuis)debat.
Een variant is het homo critica-portfolio met spraakmakende artikels uit themanummers van literaire tijdschriften over literaire kritiek.
- Taak 5 The Academy of Fame: boekenmarketing in 3D, een triportfolio
1 Brouwers had het er al over in bovengenoemd essay, over “schrijvers die hun goedgeschapen gestalte en zonnige lach ter beschikking stellen voor een fotoserie in een reclamecampagne van een levensverzekeringsfirma”. Waarom doen ze het? We onderzoeken het ‘statuut’, de sociaal-economische positie van de auteur, zijn optreden in/ werken voor reclame en media.¹⁶ Of: “de auteur als eerste slachtoffer van mensenhandel en slavernij” (Chris De Stoop 2003)?
2 Het tegenportfolio bevat opvallende voorbeelden van literatuurmarketing: zowel mini’s als de Tzumprijs voor de mooiste zin (zoveel euro als het aantal woorden, in 2002 voor Paul Mennes) als mega’s met merchandising, e-publishing en -distributie, verfilming, podiumbewerkingen. Romans, gedichten, ... als economisch product geobserveerd, beschreven, beoordeeld.

14 Robin Ceusters 5 EMTWE JOMA Merksem: webredactie Jeroen Brouwers.

15 Persbericht Libris Literatuurprijs 1994, Uitgeverij G.A. Van Oorschot.

16 Bv.: van Gelder, H. (1996), *Derokende schoorsteen, Schrijvers in de reclame*. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar, 192 pagina’s.

- 3 Het derde complement illustreert het fenomeen van de beschrijvende VIP: van de dichtbundels van de paus en van model Brigitta Callens tot de (auto)biografie van Big Brother Betty, van kookboeken van ministers tot manifesten en memoires,...

6 Besluit: happylogie van het jonge lezen

Doe mee met de Inktaap! Easy, happy, classy. Lekker lezen met jan en alleman dankzij de media: "Hallelujah!" OF hoe je de adolescent een leesprofiel kunt aanpassen, dankzij HPRM... Wie het aapje past, trekke het aan.